

EDEBİYAT

SORU BANKASI

AHMET KAYA-FARUK KOCAMAN-İSLAM ÇAMLIBEL
NEŞE ATABEY

ALTIN KİTAP

Çözdüğün her soru altın değerinde!

AKILLI TAHTA İLE UYUMLU

TAMAMI VIDEO ÇÖZÜMLÜ

HAMLEDE
3M1T

EDEBİYAT SORU BANKASI

Dikkat! Kitabın tamamı yüksek düzeyde görsel, sanatsal ve akademik işçilik ürünüdür.

Her hakkı **Tammat Yayıncılık ve Eğitim Danışmanlık San. Tic. Ltd. Şti'**ye aittir.

Lütfen tamamen ya da kısmen kopya etmeyiniz.

Kopya ediyorsanız sevmişsiniz, demektir.

O halde satın alın yenilerinin yazılmasına vesile olun.

---

genel yayın yönetmeni	: Süleyman Tozlu
editör	: Yunus Sevindik
ISBN	: 978-605-274-002-6
baskı	: WPC Matbaacılık San. Tic. A.Ş.
baskı tarihi	: 2019
yayıncı sertifika no	: 44353

Şenlikköy Mahallesi Cezizli Sokak No:16 D:6
Florya Bakırköy/İstanbul
t/ +90 212 424 00 64
bilgi@tammatyayincilik.com
www.tammatyayincilik.com

3 HAMLEDE MAT nedir?

Hamle 1

kuralı öğren

O hücrede anlatılması gereken kural ya da formülü içerir.

Hamle 2

örneği incele

Verilen kuralı en iyi açıklayan örneği içerir.

Hamle 3

bir de sen dene

Özel bir sıralama ile hazırlanmış sorularla öğrenilenlerin pekişmesi sağlanır.

edebiyat "3 hamlede mat" edilir mi?

de ne demek?

Bu kitaptaki hiçbir soru rastgele yazılmadı!
Bu sebeple "akıllı hamleler" adını verdiğimiz testleri dersten hemen sonra çözdüğünde varsa edebiyat dertlerini üç hamlede mat edebilirsin!

başka?

Hamle sorularının ardından, öğrenilen hamleleri bir arada kullanabilmek ve pekiştirmek için ara testler hazırladık.

$E = mc^2$

soruların mutfağında kim mi var?

Bu kitabın arkasında en alt seviyeden en üst seviyeye kadar farklı öğrenci grupları ile uzun yıllar çalışmış usta edebiyat hocaları vardır.

içindekiler

Ünite 1

GİRİŞ

Güzel Sanatlar ve Edebiyat	8
Edebi Akımlar ve Özellikleri	12

Ünite 2

ŞİİR BİLGİSİ

Şiir İnceleme Yöntemi, Şiirde Konu Tema	24
Şiirde Ahenk Unsurları	25
Söz Sanatları	27
Şiirde Yapı, Nazım Biçimleri ve Türleri	33
İslamiyet Öncesi Türk Edebiyatı (Sözlü Dönem)	52
İslamiyet Öncesi Türk Edebiyatı (Yazılı Dönem)	58
İslami Dönem Geçiş Edebiyatı (İlk Ürünler)	59
Divan Şiirinin Özellikleri	64
Divan Şairleri	70
Halk Şiiri ve Özellikleri	80
Halk Şairlerinin Genel Özellikleri ve Halk Şairleri	81
Tasavvuf Edebiyatı Şairleri	85
Tanzimat Edebiyatının Oluşumu / Özellikleri / Tanzimat Şiiri	90
Tanzimat Edebiyatı Özellikleri ve Şairleri	91
Servetifünun Edebiyatı Oluşumu / Özellikleri	94
Servetifünun Edebiyatında Şiir ve Şairleri	95
Fecriati Topluluğu / Oluşumu ve Özellikleri	98
Fecriati Edebiyatı Sanatçıları	99
Milli Edebiyat Oluşumu ve Özellikleri	104
Milli Edebiyat Şiiri	105
Milli Edebiyat Şiiri / Şairleri	110
Milli Edebiyat Şiiri / Şairleri (Bağımsızlar)	111
Cumhuriyet Dönemi ve Sonrası Şiir / Milli Edebiyat Anlayışını Sürdüren Şiir	116
Cumhuriyet Dönemi ve Sonrası Şiir / Öz Şiir Anlayışı	122
Cumhuriyet Dönemi ve Sonrası Şiir / Garip Hareketi (I. Yeni)	128
Cumhuriyet Dönemi ve Sonrası Şiir Garip Dışında Yeniliği Sürdürenler	129
Cumhuriyet Dönemi ve Sonrası Şiir / II. Yeni Şiiri	134
II. Yeni Sonrası Toplumcu Şiir / 1980 Sonrası Şiir / Cumhuriyet Dönemi Halk Şiiri	135

HAMLEDE 3M2T

Ünite 3 ROMAN / HİKÂYE

Roman ve Hikâyenin Yapı Unsurları	204
Roman ve Hikâyenin Özellikleri ve Türleri.....	205
Divan Edebiyatında Nesir.....	210
Divan Edebiyatı Nesir Yazarları (Nasirleri).....	211
Halk Edebiyatı Nesir Türleri	216
Tanzimat Edebiyatı Roman / Hikâyesi ve Sanatçıları.....	217
Servetifünun Edebiyatı Roman / Hikâyesi ve Sanatçıları.....	220
Servetifünun Dönemi'nin Bağımsız Sanatçıları	221
Milli Edebiyat Dönemi Roman ve Hikâyesi / Sanatçıları	226
Milli Edebiyat Roman ve Hikâyecileri.....	227
Cumhuriyet Dönemi'nde ve Sonrasında Milli Edebiyat Anlayışını Sürdüren Roman ve Hikâye	232
Cumhuriyet Dönemi'nde ve Sonrasında Bireyin İç Dünyasını Esas Alanlar	233
Cumhuriyet Dönemi'nde ve Sonrasında Toplumcu Gerçekçi Yazarlar	238
Cumhuriyet Dönemi'nde ve Sonrasında Modernizmi Esas Alan Yazarlar	241

Ünite 4 TİYATRO

Geleneksel Türk Tiyatrosu	276
Modern Tiyatro	277
Batı Etkisindeki Türk Edebiyatı'nda Tiyatro.....	282
Cumhuriyet Dönemi Tiyatrosu ve Sanatçıları	283

Ünite 5 ÖĞRETİCİ METİNLER

Öğretici Metinler (Kişisel Hayatı Ele Alan Metinler)	294
Öğretici Metinler (Gazete Çevresinde Gelişen Metinler).....	300
Sözlü Anlatım.....	304

HAMLE 3 CEVAPLAR	317

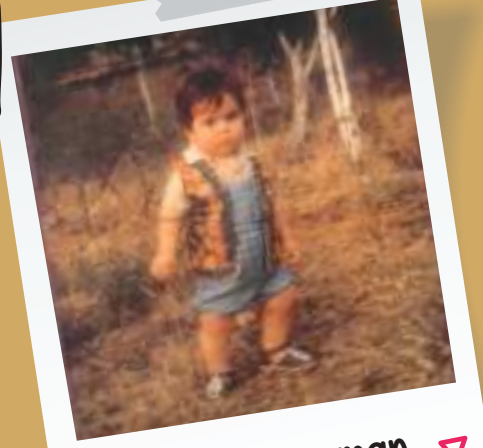
HAMLEDE
3M2T

Ustalara saygı

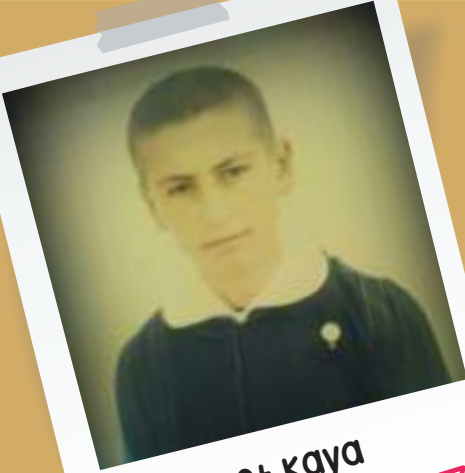
Neşe Atabey

“Kalite asla tesadüf değildir”

Faruk Kocaman

“Çalışkanlık, alışkanlık haline gelirse onu başarı takip eder. İnsan, hayallerine ve hedeflerine ulaşamasa da bu yolda çabalarken o kadar çok şey elde ediyor ki bunu zamanla anlıyor. Tecrübe, istediklerimizi elde edemediğimizde kazandıklarımızdır.”

Ahmet Kaya

“Bir bilgi bir soruyu,
bir soru bir insanı,
bir insan dünyayı değiştirir.
Gök kubbede hoş bir seda
olmak dileğiyle...”

“Tercihlerimizdir
bizi başarılı kılan”

İslam Çamlıbel

1. Ünite
GİRİŞ

GÜZEL SANATLAR VE EDEBİYAT

EDEBİ AKIMLAR VE ÖZELLİKLERİ

2. Ünite
ŞİİR

HAMLE-1

kuralı öğren!

Sanatın bazı özellikleri:

Sanat eserinin temelini insan oluşturur ve sanat eseri insanın ihtiyaçlarından doğar.

Sanat eserinde sanatçı kendi tarzını, yorumunu yansıtır.

Sanat, sürekli gelişen, yenilenen bir etkinliktir.

Sanat eseri, kendine özgü bir iletişim aracıdır.

Sanat eseri, dış dünyanın farklı bir yorumla sunumudur.

Sanat eseri; kendini açıklamaz, sezdirir, çağırıştırır, hissettirir, duyurur.

Sanat, genel olarak iki gruba ayrılır: Zanaat ve güzel sanatlar.

Yaratıcılık istemeyen, öğrenme yoluyla kazanılıp el becerisiyle geliştirilen, insanların maddeye dayanan gereksinimlerini karşılamak için yapılan işlere "zanaat" denir. Mermercilik, dokumacılık, çinicilik vb.

İnsanda güzellik, coşku ve hayranlık uyandırmak olan; edebiyat, müzik, resim, heykel, mimarlık, tiyatro gibi türleri olan sanat ise "güzel sanatlar" olarak adlandırılır.

Sanatın, zanaat ve güzel sanatlar şeklinde sınıflandırılmasında önemli etken, ortaya konacak üründe yaratıcılığın, özgünlüğün olup olmamasıdır.

Güzel sanatlar sanatçının kullandığı malzemeye göre sınıflandırılır.

Bilim ile Güzel Sanatlar Arasındaki Fark

- Bilim objektif (nesnel), sanat ise kurgusal ve öznel. Yani sanat canlandırma, bilim ise açıklamadır.
- Bilim adamı doğrulara ulaşmayı hedefler. Sanatçı ise bir güzellik ortaya koymaya çalışır.
- Bilim geneldir, kişiye göre değişmez. Sanat ise kişiseldir, duygu ve hayalleri yansıtır.
- Toplumsal yaşamda bilim, sanattan daha gereklidir.

Güzel Sanatlar İçinde Edebiyat

- Edebiyat, duygu düşünce ve hayallerin dil aracılığıyla güzel ve etkili bir şekilde anlatılması sanatıdır.
- Edebiyatın malzemesi dildir. Edebiyatın amacı dili (kelimeleri) anlamlı, etkili ve güzel kullanmaktır.
- Edebiyatın kendine has kuralları göz önünde bulundurularak oluşturulan sözlü ve yazılı ürünler, edebi eser niteliği taşır.
- Edebi eserin dil estetiği, üslup, özgünlük gibi özellikleri taşır.

Dilin İnsan ve Toplum Hayatındaki Yeri ve Önemi

Dil, kullanıldığı yere göre değişik özellikler taşımaktadır. Konuşma dili, kullanıldığı yere, zamana, kişiye göre değişir. Kişi arkadaşlarıyla farklı, ailesiyle farklı, patronuyla farklı bir dil kullanarak konuşur. Konuşan kişi, konuştuğu kişiyle olan yakınlığına göre farklı sözcükler seçer.

Edebiyat, Dil ve Kültür İlişkisi

Kültürle birlikte aklımıza ilk olarak dil gelmektedir. Dil, bir milletin fertleri arasındaki duygu ve düşünce birliğini sağlamaktadır. Edebiyat da kültürün bir birimidir. Dil, edebiyat ve kültürün taşıyıcısıdır; yani kültür ve edebiyat birbirine sınıksız bağlı iki unsurdur.

HAMLE-2

örneği incele!

Örnek:

Artık demir almak günü gelmişse zamandan

Meçhule giden bir gemi kalkar bu limandan

Bu dizelerin şairinden aşağıdakilerin hangisini söylemesi beklenemez?

- A) Edebi metinlerde sanatsal bir dil kullanırım.
- B) Bir şiirde kendime özgü bir his dünyası oluştururum.
- C) Mecazlara ve benzetmelere başvururum.
- D) Şiiri yazmadaki amacım, okuyana bilgi vermektir.
- E) Şiirin çağrıştırdıkları ve sezdirdikleri benim için önemlidir.

Çözüm:

Verilenlerin birer dize olduğunu göz önünde bulundurarak değerlendirmemiz gereken bu soruda bu dizeleri yazan sanatçı duygularını edebi bir dille, coşku ve heyecanı yansıtan bir metinle yansıttığına göre "sanatsal bir dille, kendine özgü his dünyasıyla, mecazlar ve benzetmelerle, çağrışım ve sezgiyle" eser verdiğini söyleyecektir.

Fakat edebi metinde bilimsellik ve öğreticilik esas amaç değildir, dolayısıyla "şiir yazmaktaki amaç da bilgi verme" olmayacaktır.

Cevap: D

HAMLE-3

bir de sen dene!

Aşağıda verilen cümlelerdeki bilgiler doğru ise yanına D yanlış ise Y yazınız.

- a. Edebiyat; duygu, düşünce ve hayallerin dil aracılığıyla güzel, etkili ve belli bir şekil içerisinde anlatılmasıyla yapılan güzel sanat dalıdır.
- b. Edebi metinler; çevremizdeki güzellikleri bize gösterir, hatta duyup da tanımlayamadığımız duyguları tanımlar.
- c. Amacı hayatı kolaylaştırmak olan sanat ile amacı hayatı güzelleştirmeye yönelik zanaat etkinliklerine en eski toplumlarda bile rastlanmaktadır.
- d. Edebi eserin estetik bir değer taşıması gerekmez.
- e. Bilim, evrenin ya da olayların bir bölümünü konu alan, deneysel yöntemlere ve gerçekliğe dayanarak yasalar çıkarmaya çalışan, bunu düzenli bilgi haline dönüştüren çalışmalar bütünü olarak tanımlanabilir.

HAMLE - 1

kuralı öğren!

Edebiyatın İnsanı Konu Alan Bilim Dallarıyla İlişkisi

Edebiyat ile Tarih Biliminin İlişkisi: Edebi metinlerde olay kurulurken mutlaka o olayın geçtiği bir dönem bulunmaktadır. Yani olay konulu her edebi metinde, mutlaka bir tarih vardır. Bu, gerek o edebi metnin bir bölümünden gerekse bütününden çıkartılabilir. Bazen de özellikle roman, hikâye gibi olay veya durum örgülü metinlerde konunun tarihten alındığı açıkça görülmektedir. Edebiyat eserlerinin de tarihi etkilediğine örnekler vardır. Ulu önder Atatürk'ün "**Nutuk**" adlı eseri İnkılap tarihimizi anlatan ve çok yararlanılan bir eserdir.

Edebiyat ile Coğrafya Biliminin İlişkisi: Olay ve durum konulu metinlerde coğrafya önemli yer tutar. Olay konulu edebi metinlerde mutlaka bir mekân vardır. Bu mekân bir ev içi olabileceği gibi, yurdun herhangi bir bölgesi de olabilir. İnsanların inanışları, düşünceleri, kültür yapısı olayın geçtiği coğrafyayla kendini ortaya çıkarır.

Edebiyat ile Sosyoloji Biliminin İlişkisi: Toplamların birbirleri ile olan ilişkisi, yaşam tarzları, sorumlulukları vb. hususlar sosyolojinin konuları içinde değerlendirilir. Edebiyat da toplamları toplumsal sorumluluk açısından geliştirmeyi hedeflediği için bu konuda sosyoloji ile ilişki içindedir. Roman, hikâye gibi edebî metinlerde toplumun çarpık yarıları, insanların toplumsal sorunları üzerinde durulur. Bu sorunların giderilmesine çalışılarak bireylerin eğitilmesi amaçlanır. Bu da sosyoloji ile edebiyatın ilişkisini verir.

Edebiyat ile Psikoloji Biliminin İlişkisi: Edebi metinler aynı zamanda insanların psikolojik sorunlarına eğilmeyi temel amaç edinir. Bu nedenle olay kahramanlarının önderliğinde yazar, bireysel sorunlara değinir. Metinleri oluşturan yazarların psikolojisi önemlidir. Kimi yazarlar dünyaya karamsar bir gözle bakarken kimileri de hayattan oldukça zevk alır. Bu durum yazarın yapıtında ortaya çıkar. Bu da psikoloji ile edebiyatın ilişkisini verir.

Metin

Metin, bir yazıyı biçim, anlatım ve noktalama özellikleriyle oluşturan sözcüklerin bütünüdür. Metnin oluşumunda sestene paragrafa kadar dil birimleri kullanılır. Sesten paragrafa kadar her dil ögesi (ses, kelime, cümle, paragraf) metnin bir parçasıdır ve onun oluşumuna yöneliktir.

Edebi Metinler

İnsanların iç aleminde zevk uyandırmak ve onları etkilemek için ortaya konan metinlere "edebi metin" denir. Edebiyat eseri özelliği taşıyan tüm yazılar; hikâye, roman, tiyatro, şiir vb. edebi metindir.

Edebiyat ve Gerçeklik

Gerçeklik, nesnellik olarak var olan her şeydir. Çevremiz, yaşadıklarımız, tanık olduğumuz olaylar, bütün somut evren gerçeklik içerisinde ele alınır. Yazar, yaşadığı gerçeklerden yola çıkarak eserini oluşturur. Ancak bu gerçekler, olduğu gibi değil, edebiyatın kuralları içinde esere yansır. Yazar, günlük yaşantıyı az çok değiştirerek, ona yeni şekil vererek edebi eserini oluşturur. Hayatı yeniden yaratan ve bunu eserine aktararak somutlaştıran yazar, eserin yazıldığı dönemin bütün özelliklerinden yararlanabilir.

HAMLE - 2

örneği incele!

Örnek:

Kul Mustafa karakolda gezerken
Gülle kurşun yağmur gibi yağarken
Yıkılası Bağdat seni döğerken
Şehitlere serdar oldu Genç Osman

Yukarıdaki edebi metin incelenirken hangi bilimden yararlanır?

- A) Psikoloji B) Sosyoloji C) Coğrafya
D) Biyoloji E) Tarih

Çözüm:

Bir edebi eserin değişik bilim dallarıyla ilişkisi vardır. Tarihi gelişmeler de edebi metinleri çok yönlü etkiler. Yukarıdaki edebi metinde tarihi bir olay anlatılmakta, tarihteki önemli şahsiyetlere değinilmektedir. Bu nedenle de bu edebi metin incelenirken tarih biliminden faydalanılır.

Cevap: E

HAMLE - 3

bir de sen dene!

Aşağıda verilen cümlelerde boş bırakılan yerleri uygun şekilde doldurunuz.

- Edebiyat eseri özelliği taşıyan tüm yazılar; hikâye, roman, tiyatro, şiir vb. ----
- Bir şair, duygu ve düşüncelerini kendi milletinin fertlerine ancak ---- ile ulaştırabilir. Bir yazar, bir bilim adamı, bir devlet adamı, bir filozof görüşlerini topluma ---- aracılığıyla yayabilir.
- , bir topluluğu, bir milleti millet yapan, onu başka milletlerden ayıran hayat tezahürlerinin bütünüdür.
- Reşat Nuri Güntekin'in "Çalıkuşu" romanı incelenirken kahramanların içinde bulunduğu ruhsal durumu belirtmek için ---- yararlanılır.
- Bir edebi eserin değişik bilim dallarından yararlanması, edebi esere ---- bir eser özelliği kazandırmaz çünkü edebi eser her türlü insan etkinliğinden, doğal varlık ve görünüşten faydalanır.

1. Güzel sanatlar ile ilgili olarak aşağıda verilen bilgilerden hangisi yanlıştır?

- A) İşitsel(fonetik), görsel(plastik) ve dramatik(ritmik) olmak üzere üçe ayrılır.
- B) Sanat eseri, onu oluşturan sanatçının düşünce dünyasından izler taşır.
- C) Sanat eserlerinin oluşturulması ve anlaşılması, akıl ve duygu yoluyla gerçekleşir.
- D) Güzellik ve etkileycilik güzel sanatların özellikleri arasındadır.
- E) Dönemin zihniyeti değişse de sanat eserlerinin beğeni algısı değişmez.

2. Yalnız görüntüyle yapılan sanatlara plastik sanat denir. Buna göre aşağıdakilerden hangisi plastik sanatlardan biri değildir?

- A) Minyatür
- B) Opera
- C) Tezhip
- D) Heykel
- E) Resim

3. Ses ve görüntü yöntemlerini kullanarak bir eser oluşturan güzel sanatlara dramatik(ritmik) sanatlar adı verilir.

Buna göre aşağıdakilerden hangisi güzel sanatların bu kolunda yer alır?

- A) Tiyatro
- B) Resim
- C) Heykel
- D) Müzik
- E) Edebiyat

4. Eski çağlarda duyguların önce taş, sonra tahtaya en sonunda da kâğıda yansıtılması ile ----, maddelerin bir sanatçı elinde şekillenmesi ile ---- ortaya çıkmış; duyguların ahenkli seslerle belirtilmesi ---- sanatına temel oluşturmuş, yazının bulunmasıyla da ---- başlamıştır.

Yukarıda bırakılan boşluklara sırasıyla aşağıdakilerden hangisinde verilenler getirilmelidir?

- A) hat – opera – edebiyat – tiyatro
- B) minyatür – resim – tiyatro – edebiyat
- C) resim – heykel – müzik – edebiyat
- D) resim – heykel – tiyatro – müzik
- E) hat – resim – edebiyat – müzik

5. Bir manzara ile o manzarayı konu alan resim arasında fark vardır. Biri olandır; diğeri, olanı kişinin yorumuna, algısına, zevkine, anlatış biçimine ve içinde bulunduğu her türlü duruma göre değiştirerek yeniden ortaya koymadır. Yani sanat, doğanın olduğu gibi aktarımı değildir. Doğanın değiştirilmesiyle ortaya çıkar. Sanat bireysel bir üretilir, ortaya çıkan ürün orijinaldir.

Yukarıda metinde anlatılmak istenen aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Sanatçı güzel eser ortaya koyabilmek için en güzel manzarayı bulur.
- B) Ressamın yaptığı, manzarayı tuvale olduğu gibi aktarmaktır.
- C) Sanat eserlerinde yaratıcılık ön plandadır.
- D) Sanat eserlerinin en önemli özelliği estetik olmasıdır.
- E) Bir sanat eserinden dönemin zihniyet özellikleri çıkarılabilir.

6.

Sanat		
İşitsel (Fonetik) Sanatlar	Görsel (Plastik) Sanatlar	Dramatik (Ritmik) Sanatlar
I.	II.	III. ....

Yukarıdaki tabloda numaralı boşluklara aşağıdakilerin hangisinde verilenler sırasıyla getirilmelidir?

- A) Edebiyat – Heykel – Tiyatro
- B) Müzik – Resim – Edebiyat
- C) Hat – Mimari – Dans
- D) Müzik – Tezhip – Minyatür
- E) Edebiyat – Opera – Bale

1. Aşağıdakilerden hangisi edebi eserlerin özelliklerinden biri değildir?

- A) Bilgi verme, öğretme kaygısıyla yazılmaz.
- B) Ruha ve zekâyâ seslenen bir yapıya sahiptir.
- C) Sanatsal değer taşır ve okuyucuda estetik duygular uyandırır.
- D) Sadece soyut konuları ele alarak okuyucuyu düşünmeye sevk eder.
- E) Ait olduğu toplumun ve dönemin zihniyet özelliklerini yansıtır.

2. Kişinin kendini ifade etme yollarından en seçkini ve güzel sanatların en önemli kollarından biri olan edebiyat, malzemesi dile dayanan, duygu ve hayal dünyamızda özel etkiler uyandıran, sosyal bir çevrede hayat bulan sözlü ve yazılı eserlerin bütününe verilen addır.

Yukarıda tanımı verilen "edebiyat" için aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) Kullandığı malzeme, dildir.
- B) Kişilerin hayal dünyasını harekete geçirir.
- C) Genellikle mecaz sözcüklerle oluşturulan, imgelerle yüklü bir anlatımı vardır.
- D) Güzel sanatların içinde değerlendirilir.
- E) Sadece yazılı ürünlerden oluşmaz.

3. Edebî metinlerde sosyal ve siyasî çevre üzerinde durulur, her türlü insan ilişkisinden söz edilir. Edebî metinlerin ve edebiyatla ilgili konulardaki değişimin ortaya konulması da gerekir. Bunların incelenmesinde - - - - biliminden yararlanır.

Yukarıdaki parçada boş bırakılan yere aşağıdakilerden hangisi getirilmelidir?

- A) tarih
- B) sosyoloji
- C) felsefe
- D) coğrafya
- E) fizik

4. Edebiyatın çeşitli bilimlerden yararlanmasının en önemli nedeni aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Bütün bilim dalları ile aynı amacı taşıması
- B) Bilimsel çalışmalara halkın da tanık olması
- C) Üslubu etkili hâle getirme kaygısı
- D) Okuyucuyu aydınlatma isteği
- E) İnsanı konu olarak alması

5. Aşağıdakilerden hangisi bilimsel eseri edebi eserden farklı kılan özelliklerden değildir?

- A) Bilimsel eser, öğretme kaygısıyla yazıldığı için nesneldir.
- B) Bilimsel eserlerdeki bilgiler evrenseldir.
- C) Bilimsel eserlerde bilgiler eleştirel olarak ele alınır.
- D) Bilimsel eserler akla ve mantığa uygun olmalıdır.
- E) Bilimsel eserler okuyanın düşünce dünyasını harekete geçirebilmesi için kurmacadır.

6. İnsanı insana anlatmak, sanatın başlıca kaygısıdır. Çağlar boyunca, sözle olsun, renkle, ezgiyle olsun, tüm sanat ürünleriyle insanın iç ve dış evreni yansıtılmak istenmiştir. Bu yüzden bir sanat dalı olan edebiyatın çeşitli bilim dallarından yararlanması ve onlarla bir ilişki içinde olması gayet normaldir. Çünkü bütün bilim ve sanat ürünleri insan için vardır. Örneğin Sâmîha Ayverdi'nin "İbrahim Efendi Konağı" adlı romanında, karakterlerin ruhsal durumunu anlatmak için - - - -; kişilerin içinde bulunduğu toplumsal yapıyı anlatmak için - - - -; anlattığı dönemin siyasî olaylarını belirginleştirmek için - - - - bilimlerinden yararlandığı görülür.

Yukarıdaki parçada boş bırakılan yerlere aşağıdakilerden hangisi getirilmelidir?

- A) psikoloji – sosyoloji – tarih
- B) sosyoloji – tarih – psikoloji
- C) tarih – sosyoloji – psikoloji
- D) sosyoloji – psikoloji – tarih
- E) psikoloji – tarih – sosyoloji

7. Uyuyamıyordum. Birçok fedakârlıklara hazırlanmak lazım geldiğini anlıyordum. İçimde hep ne olduklarını bilmediğim gizli ve meçhul ümitlere sarılmıştım; onlar olmasa bir saniye nefes alamazdım çünkü bütün hesaplar aleyhime çıkıyordu, bu meçhul ümitler beni aldatırlarsa mahvolacaktım.

Yukarıdaki parçanın yazarının aşağıdaki bilim dallarının hangisinden yararlandığı söylenebilir?

- A) Tarih
- B) Psikoloji
- C) Felsefe
- D) Sosyoloji
- E) Coğrafya

HAMLE-1

kuralı öğren!

Hümanizm (İnsancılık)

14. yy.ın ikinci yarısında İtalya'da başladı. 15. yy.ın ortalarında kendini daha çok gösterdi. **Temsilcileri:** Dante (İlahi Komedi) Petrerca (Şarkılar), Boccaccio (Decameron), Montaigne (Denemeler), Rabelais (Gargantua)

Klasisizm (Kuralcılık)

"Tabiat" ve "gerçek" akıl yoluyla incelenmiştir. İşlenen konunun gerçek olmasından çok "gerçeğe benzemesi" önemlidir. Seçkin ve olgun insanlar ele alınır ve bunların dış görünüşleri değil ruh hâlleri incelenir. İnsan dışındaki her şey ihmal edilmiştir. Kişilerin ruh hâllerinin gerçeğe uygun olması aranır. Üslup açık, sade ve yapmacılıktan uzaktır. Yazar kendi kişiliğini, yani duygu, düşünce ve zaaflarını gizler. Anlatımda günlük konuşma dili değil; soylu bir dil kullanılır. "Sanat, sanat içindir." görüşü benimsenir. Eserde konuya değil, konunun işleniş tarzına ve biçim kusursuzluğuna önem verilir. Ahlaki bir amaç güdülür. Eserlerde din konusuna yer verilmemiştir.

Temsilcileri: Boileau (Şiir, eleştiri), La Fontaine (Fabl), Corneille (Trajedi), Racine (Trajedi), Moliere (Komedi), La Bruyere (Deneme), Madam De La Fayette (Roman), Fenelon (Roman, şiir), Montaigne (Deneme)

Türk Edebiyatında Klasisizm

Ahmet Vefik Paşa, Şinasi, Yusuf Kâmil Paşa temsilcileridir.

Romantizm (Çoşumculuk)

Klasisizme tepki olarak doğmuştur. Klasik akımın bütün kuralları yıkılır. Fransız İhtilali'nin de etkisiyle ulusalcılık, eşitlik, adalet ve din kavramları geniş yer bulmuştur. Ak-kara çatışmasına, yani zıtlıklara (iyi-kötü, güzel-çirkin, hasta-sağlam) fazlasıyla yer verilir. Duygulara, hayallere, tutkulara büyük oranda yer verilir. Eserlerde tesadüfi olaylar sık yer tutar. "Tip" değil "karakter" esas alınır. Romantizme marâzilik (hastalıklı olma, hasta duygular) hakimdir. Tasvir büyük yer tutar. Toplum için sanat, düşüncesi egemendir. Akımın ilkelerini Victor Hugo "Cromwell" adlı eserinin ön sözünde belirler. Ağır ve süslü bir dil kullanılır. Yazar eserde kendi kişiliğini gizlemez.

Temsilcileri: J.J. Rousseau, Shakespeare, Victor Hugo, Lamartine, Alfred De Vigny, Alexandre Dumas Pere, Goethe, Schiller, Puşkin

Türk Edebiyatında Romantizm

Namık Kemal, Ahmet Mithat Efendi, Abdülhak Hamit, Mizancı Murat, Şemsettin Sâmî, Recaizade Mahmut Ekrem (şiirde), Aka Gündüz gibi yazarlarda romantizmin etkileri görülür.

Realizm (Gerçekçilik)

Romantizme tepki olarak doğmuştur. Romantizmin ahlakçı, duygusal ve hayali görüşleri reddedilir. Realistlere göre, sanat sanat içindir, ders vermek için değildir. Sanatçı eserde kişiliğini gizlemez. Duygularını olaya katmamalıdır. Sanatçılar toplumu, insanları ve tabiatı olduğu gibi anlatmalıdır. Onlara göre roman, toplumda gezdirilen bir aynadır. Realist eserler konusunu gerçek olaylardan alır. Gözleme çok fazla önem verilir. Olağanüstü olay ve kişilere yer verilmez. Kahramanlar çevreleriyle birlikte ele alınır, çevre tasvirine çok önem verilmiştir.

Temsilcileri: Gustave Flaubert, Honore De Balzac, Henri Byle Stendhal, Gogol, İvan Turgenyev, Doştoyevski, Tolstoy, Çehov, Charles Dickens, Ernest Hemingway, Mark Twain

Türk Edebiyatında Realizm

Recaizade Mahmut Ekrem (roman ve Hikâyede), Sami Paşazade Sezai, Nabizade Nâzım, Halit Ziyâ Uşaklıgil, Refik Halit Karay, Yakup Kadri Karaosmanoğlu, Yaşar Kemal, Kemal Tahir, Tarık Buğra ve Halide Edip Adıvar'da realist izlere rastlanır.

HAMLE-2

örneği incele!

Örnek:

Victor Hugo, Cromwell'in ön sözünde şunları söylemiştir: "Açıkça söyleyelim. Zamanı geldi artık, çağımızda özgürlüğün ışık gibi her yere girip de dünyada doğuştan en özgür şeye, düşünce olgularına girememesi yadırgatıcı olur. Kuramları, yazınbilimi, dizgeleri yıkalım. Sanatın yüzünü örten bu köhne alçı kaplamaları sökelim! Ne kural, ne de örnek vardır ya da yalnızca tüm sanata egemen doğanın genel yasalarından ve her oluşum için her konuya özgü var oluş koşullarından kaynaklanan özel yasalardan başka kural yoktur... Tiyatro bir bakış açısidir. Dünyada tarihte, yaşamda in-sanda, da var olanların tümü oraya yansımalıdır, yansıyabilir de ama sanatın sihirli değneğiyle."

Victor Hugo, Cromwell'in ön sözünde bu cümlelerle aşağıdakilerden hangisinin oluşması gerektiğini vurgulamıştır?

- A) Romantizmin B) Realizmin C) Sembolizmin
D) Klasisizmin E) Parnasizmin

Çözüm:

Victor Hugo, Cromwell adlı eserinin ön sözünde romantizm akımının gerekliliğini ve ilkelerini ortaya koyduğundan oluşmasını istediği akım da romantizm olacaktır.

Cevap: A

HAMLE-3

bir de sen dene!

Aşağıda verilen cümlelerdeki bilgiler doğru ise yanına D, yanlış ise Y yazınız.

- Romantizmin doğuşundaki siyasi nedenler arasında ilk olarak Fransız ihtilali gösterilmiştir. ( )
- Realizmden sonra romantizm doğmuştur. Klasik akımın 'Aydın-lamacılar' ve 'Fransız Devrimi'nden sonra; toplumsal değişimler, Alman yazınının etkisi, olumsuz eleştiriler ve bıkkınlık nedeniyle yerini romantizm aldı. ( )
- Romantizm Türkçede 'çoşukculuk', 'çoşumculuk' olarak karşıl-anmışsa da daha çok orijinal haliyle kullanılmış ve kullanılmak-tadır. ( )
- Namık Kemal, İntibah ve Celalaeddin Harzemşah gibi adlı eserlerinin ön sözünde romantizmi anlatır ve över. ( )
- Abdülhak Hamit tiyatrolarının bir kısmını, (Macera-yı Aşk, İçli Kız, Sabr u Sebat), Ahmet Mithat Efendi romanlarını (Hasan Mellah, Hüseyin Fellah, Henüz On Yedi Yaşında), Recaiza-de Mahmut Ekrem şiirlerini (Nağme-i Seher, Yadigar- i Şe-bab, Zemzeme, Nijat Ekrem) hümanizmin etkisinde kaleme yazdılar. ( )
- Halit Ziya Uşaklıgil, Halide Edip Adıvar, Yakup Kadri Karaos-manoğlu başlangıçta romantizmden etkilendiler, daha sonra da realist akımı benimsediler. ( )
- Hümanizm, tabiatı olduğu gibi, görünüşte sanıldığı gibi çirkin-likleri ve bayağılıklarıyla birlikte anlatmaya çalışan bir sanat çığırındır. ( )
- Realizm, natüralizm ve parnasizm kendilerinden önceki edebi akımların savunduğu kavramsal gerçekliğe karşı çıkmış, onun yerine olgu gerçekçiliğini insan ve gerçek kavramlarını sanat ve edebiyata yerleştirmiştir. ( )

HAMLE-1

kuralı öğren!

Natüralizm (Doğalcılık): Realizme tepki olarak değil realizmin gerçekçilik anlayışını yetersiz bulduğu için ortaya çıkmış bir edebi akımdır. En önemli temsilcisi Emile Zola'dır. Realizme benzer özellikleri olmakla birlikte; soya çekime, tiyatrodaki kostüm ve dekora önem vermesiyle ondan ayrılır. Sanatçı, bilim adamı gibi tarafsız davranır ve seçilen kişileri yaşadıkları ortamın diliyle konuşturur. Toplumdaki çirkinlikler eserde yansıtılır. Deneyisel roman anlayışı gelişmiştir.

Temsilcileri: Emile Zola, Guy de Maupassant, Goncourt Kardeşler, John Steinbeck, Alphonse Daudet

Türk Edebiyatında Natüralizm: Beşir Fuat, Hüseyin Rahmi Gürpınar ve Nabizade Nazım'da yer yer natüralist çizgilere rastlanır.

Parnasizm (Şiirde Gerçekçilik)

Realizmin şiire adapte edilmiş şeklidir. Romantik şiire tepki olarak doğmuştur. "Sanat sanat içindir." ilkesine bağlı kalınmıştır. Ahenkten çok ritme önem verilmiştir. Dış mekan tasvirine, dil güzelliğine ve kelime seçimine büyük önem verilir. Eski Yunan ve Latin mitolojisine yeniden dönülmüştür.

Temsilcileri: Theodore de Banville, Theophile Gautier, Leconte de Lisle, Jose Maria de Heredia

Türk Edebiyatında Parnasizm: Yahya Kemal ve Tevfik Fikret parnasizme uygun şiir örnekleri vermiştir.

Sembolizm (Simgecilik): Parnasizme tepki olarak doğmuştur. Sembolistler dış dünyanın anlatılmasından hoşlanmazlar. Şiirin biçimsel özellikleri önemsenmez, serbest şekiller ön plana çıkar. Kapağı, sembolü, mecazı, istiareli bir anlatımı seçmişlerdir. Şairin amacı anlatmak değil, telkinde bulunmaktır. Şiirin gerçek manası okuyucunun anlayışına göre değişir.

Temsilcileri: Charles Baudelaire, Paul Verlaine, Paul Valery, Arthur Rimbaud, Stephane Mallarme

Türk Edebiyatında Sembolizm: Ahmet Haşim, Cenap Şahabettin, Ahmet Muhip Dıranas, Ahmet Hamdi Tanpınar sembolizme uygun şiirler yazmıştır.

Sürrealizm (Gerçeküstücülük): Sanatçının, iradesini şiirden uzaklaştırarak kendisini tesadüflerin kucağına bırakmasıyla gerçek şiire varılabileceğine inanırlar. Sürrealizme göre insan kapalı bir kutudur. Kendini keşfetmek için aklın, mantığın, gelenek ve göreneklerin etkisinden sıyrılmalıdır. Bilinçaltının serbest çağrışımları ifade edilmesini temel ilke olarak benimserler.

Temsilcileri: Paul Eluard, Louis Aragon, Andre Breton

Türk Edebiyatında Sürrealizm: "İkinci Yeniler" olarak anılan Turgut Uyar, Edip Cansever, İlhan Berk, Ece Ayhan, Sezai Karakoç gibi sanatçılar sürrealizme yaklaşan eserler vermişlerdir.

Egzistansiyalizm (Varoluşçuluk): Aslında bir felsefe akımıdır. Jean Paul Sartre tarafından edebiyata daha sonra uygulanmıştır. Bu akıma göre: İnsan vardır, özgürdür, çevresini saran dünyayı bir türlü anlayamaz, bu sebeple umutsuz ve karamsardır. Egzistansiyalistlerin yaptıkları edebiyata "bunalım edebiyatı" denmiştir. İnsanın kendisi için bir varlık olması onu hürriyete götürür. İnsan her şartta hürdür ve kendi kararlarıyla kendi hayatını kurar.

Temsilcileri: Jean Paul Sartre, Albert Camus, Andre Gide, W. Faulkner

Empresyonizm (İzlenimcilik): Bu akıma bağlı sanatçılar tabiatı gerçekte olduğu gibi bütün ayrıntılarına bağlı kalarak değil ancak ondan edindikleri izlenimler ölçüsünde anlatırlar. İzlenimler sanatçıdan sanatçıya değişeceği için ortaya konan her sanat eseri onu meydana getiren kişiliğini yansıtır.

Temsilcileri: Paul Verlaine, Maria Rilke, Arthur Rimbaud

Türk Edebiyatında Empresyonizm: Ahmet Haşim, Ahmet Muhip Dıranas ve Cahit Sıtkı Tarancı'da akımın izleri görülür.

Fütürizm (Gelecekçilik): Geleneği reddederler. Sanatta makine gücünü, teknolojinin, uçağın, trenin sesini duyurmaya çalışırlar. Dinamizmi benimserler ve geleceği kucaklamaya çalışırlar.

Temsilcileri: Marinetti, Mayakovski

Türk Edebiyatında Fütürizm: Nazım Hikmet, bu akımdan etkilenmiştir.

HAMLE-2

örneği incele!

Örnek:

Natüralizm realizme tepki olarak ortaya çıkmamıştır, bu nedenle bir tepki akımı değil devam akımı olarak görülür. Fransa'da natüralizm, daha evvel Balzac, Flaubert ve Goncourt Kardeşler'de beliren realizmin (gerçekçiliğin) daha metotlu bir şekilde devamıdır. Karaalioglu, realizm ile natüralizm arasındaki farkı şöyle açıklar: "Realizm çağdaş hayatın arasına bazen geniş zamanları uzak ülkelerin tasvirini de karıştırır. Natüralizm ise sadece kendi zamanındaki gerçekleri göstermek gayesine bağlıdır." Karaalioglu, natüralizm konusunun başlığında realizmle natüralizmin ayrı ayrı bölümler halinde değerlendirilmesinin bu iki akımın birbirine tamamen zıt ya da birbirinden ayrı akımlar olduğu anlamına gelmemesi gerektiğini, özellikle belirtir. Aksine realizmin ve natüralizmin çok büyük ölçüde aynı dünya görüşü, aynı felsefi düşünce, aynı sosyoekonomik ve kültürel şartların sanat ve edebiyata yansımaları olduğunu vurgular.

Bu parçadan natüralizmle ilgili olarak aşağıdakilerden hangisine ulaşamaz?

- A) Realizmin daha sistemli bir devamı olduğuna
- B) Sadece kendi zamanındaki gerçekleri göstermek gayesi taşıdığına
- C) Realizmden ayrı akım olduğu anlamına gelmemesi gerektiğine
- D) Realizme tepki olarak ortaya çıkmadığına
- E) Realizmle aynı dünya görüşü, aynı felsefi düşünce aynı sosyoekonomik ve kültürel şartları taşımadığına

Çözüm:

Parçadan A, B, C ve D seçeneklerine ulaşılabilir fakat parçada "Aksine realizmin ve natüralizmin çok büyük ölçüde aynı dünya görüşü, aynı felsefi düşünce, aynı sosyoekonomik ve kültürel şartların sanat ve edebiyata yansımaları olduğunu vurgular." dendiği halde E seçeneğinde bunun tersi bir söylem olduğundan bu seçeneğe ulaşamaz. **Cevap: E**

HAMLE-3

bir de sen dene!

Aşağıda verilen cümlelerdeki bilgiler doğru ise yanına D, yanlış ise Y yazınız.

- a. Natüralist yazarlar, kişinin ruhsal durumunu uzun boylu anlatmak yerine bu ruhsal durumun o kişiye nasıl bir hareket yaptırdığını, nasıl bir tavır takındırdığını araştırırlar. ( )
- b. On dokuzuncu yüzyılın ikinci yarısında realist şiir anlayışına tepki olarak doğan parnasizmin; 1900'lerde sona erdiği, adını 1866'da yayımlanan 'Le Parnasse Contemporain (Çağdaş Parnaslar)' isimli şiir dergisinden aldığı, realizm ve natüralizmin de şiirdeki adı olduğu ifade edilir. ( )
- c. Bizde sembolizm, Servetifünün devrinde Cenap Şahabettin'in öncülüğünde bazı şairlerimiz tarafından denenmiştir. ( )
- d. Sembolist şairlerin, iç sıkıntılarıyla mücadele etme biçimleri, var olmayan hayâli bir dünyaya yaptıkları kaçışlar, sembollerin altında gizlenen çekingen ve çekimser bir ruh hali pek çok eserin karakterini oluşturmuştur. ( )
- e. Ekspresyonizm, izlenimlerin bıraktığı etkileri olduğu gibi göstermeyi amaç edinen sanat akımıdır. ( )

1. ---- akımında önemli olan konu değil konunun işleniş biçimidir. Dil, üslup kusursuz bir şekilde işlenmiştir. Dil açık, yalın ve soyludur. Sanat için sanat görüşünü savunurlar. Sanatçı eserde kendini gizler. Tiyatroda üç birlik kuralına uyulur. (Olay, zaman, mekân) Bu akımın en önemli temsilcileri: Moliere, Corneille, Racine, La Fontaine, La Bruyere, Boileau, Malherbe, Madam De La Fayette, Fenelon, Bousset'tir. Türk edebiyatındaki temsilcileri ise Şinasi ve Ahmet Vefik Paşa'dır. Şinasi'nin La Fontaine'den; Ahmet Vefik Paşa'nın da Moliere'den yaptığı çeviri ve adapteler bu akımı edebiyatımızda tanıtmıştır.

Bu parçada boş bırakılan yere aşağıdaki akımlardan hangisi getirilmelidir?

- A) Klasizm (Kuralcılık)
- B) Romantizm (Coşumculuk)
- C) Realizm (Gerçekçilik)
- D) Naturalizm (Doğalcılık)
- E) Parnasizm (şiiirde gerçekçilik)

2. Aşağıdakilerden hangisinde hümanizm ile ilgili yanlış bilgi verilmiştir?

- A) İnsana değer vermek esastır.
- B) Tabiatı Tanrı yaratmıştır, düşüncesi kabul edilmiştir.
- C) İnsanı sevip onu yüceltme, akımın temelini oluşturmuştur.
- D) Dante bu düşüncenin temsilcisidir.
- E) Akıl ve sağduyu temel alınmıştır.

3. Benim hüznünlü motifler içeren dört romanım var: Fadiş, Dört Kardeştiler, Yurdumu Özledim ve Ben Büyüyünce. Bu kitaplar çok özel, çok gerçek; köy ve şehir çocukları arasında uçurumları kapatıp empatiyi sağladıklarına inanıyorum. Ben onları hüznünlü olsun diye yazmadım. Bu eserler çok iyi bildiğim köy ve Anadolu yaşamını yansıtıyor.

Bu parçada sanat anlayışını belirten yazarın aşağıdaki akımlardan hangisine bağlı olduğu söylenebilir?

- A) Klasizm
- B) Parnasizm
- C) Realizm
- D) Empresyonizm
- E) Hümanizm

4. Aşağıdakilerden hangisi parnasizm akımı ile ilgili yanlıştır?

- A) 19.yy.da Fransa'da ortaya çıkmıştır.
- B) Doğal güzelliğe ve dış görünüşe büyük önem verir.
- C) Sanat toplum içindir ilkesini savunmuştur.
- D) Nesnelerin dış görünüşünü aktarmışlardır.
- E) Kelime seçiminde oldukça titizdirler.

5. I. Sanat toplum içindir görüşünü benimsemişlerdir.
II. Tabiatı, gözleme ve tasvire önem verilir.
III. Konular işlenirken iyi - kötü, doğru - yanlış gibi karşıtlıklardan yararlanırlar.
IV. Üç birlik kuralına uyulur ve dram gelişir.
V. Yabancı temsilcileri; Voltaire, Goethe, Schiller, Jean Jacques Rousseau, Lamartine, Victor Hugo, Puşkin'dir.

Yukarıda numaralanmış cümlelerden hangisinde romantizm akımı ile ilgili bir bilgi yanlışı vardır?

- A) I.
- B) II.
- C) III.
- D) IV.
- E) V.

6. (I) Determinizm anlayışını şiiire getiren bu akım 19. asrın ikinci yarısında Fransa'da ortaya çıkmıştır. (II) Determinizme göre tabiat olaylarında aynı sebepler aynı sonucu doğurur. (III) Naturalistler, determinizmi topluma ve insana uyguladılar. (IV) Toplum, büyük bir laboratuvar; insan, deney konusu; sanatçı da bilgin sayıldı. (V) İnsan kişiliğini anlatabilmek için soya çekim yasalarından ve toplum biliminden yararlandılar.

Bu parçada numaralanmış cümlelerden hangisinde bir bilgi yanlışı vardır?

- A) I.
- B) II.
- C) III.
- D) IV.
- E) V.

1. Aşağıdakilerden hangisi natüralizm (doğalcılık) ile ilgili yanlıştır?

- A) Romanlarda kahramanların portreleri ince ayrıntılarına kadar verilir.
- B) Yazar eserde kişiliğini gizler.
- C) Gözlem ve tasvir önemlidir.
- D) Eserlerinde hayatı bütün yönüyle anlatırlar.
- E) Dil, seçkin bir zümrenin anlayabileceği düzeyde olmalıdır.

2. I. Nesneleri olduğu gibi anlatmak mümkün değildir, nesneler değiştirilerek anlatılabilir.
 II. Anlatımda sözlerin sözlük anlamından bıkan sanatçılar, yaşatmaya çalışırlar.
 III. Şiirde anlam açıklığından kaçındılar.
 IV. Şiir hissedilmek için değil, anlaşılmaq için yazılır.
 V. Şiirde alaca karanlık üzüntü ve ay ışığı, gün doğumu, gün batımı gibi zamanları yansıtır.

Yukarıdaki numaralanmış cümlelerin hangisi sembolizm akımıyla ilgili yanlıştır?

- A) I. B) II. C) III. D) IV. E) V.

3. 19. yy.ın ikinci yarısında Fransa'da romantizme tepki olarak doğan - - - - akımında konu gerçeklerden alınır. Olay ve kişiler yaşanan ve yaşayan kişilerin benzerleridir. Kişilerin ruhi davranışlarını etkileyen, onların kişiliklerini çizen çevre ve ortamın tanıtılmasına önem verilir. Betimlemeler yazarın gözüyle yapılır, kahramanın gözüyle yapılır. His ve hayale kapılmadan toplum gerçeklerini olduğu gibi yansıtır. Sanat için sanat görüşünü savunurlar. Hikâye ve romanda uygulanır.

Bu parçada boş bırakılan yere aşağıdaki akımlardan hangisi getirilmelidir?

- A) realizm (gerçekçilik)
- B) naturalizm (doğalcılık)
- C) parnasizm (şiirde gerçekçilik)
- D) klasisizm (kuralcılık)
- E) romantizm (çoşumculuk)

4. Aşağıdaki seçeneklerde verilen bilgilerden hangisi yanlıştır?

- A) Determinizm anlayışını romana getiren naturalizm, 19. asrın ikinci yarısında Fransa'da ortaya çıkmıştır.
- B) Özgürlük düşüncesini geliştiren Petrarca, Montaigne, Bacon, Cervantes ve Shakespeare gibi Rönesansçılar, hem hümanizmi hem de 16. yy. bilim ve akılcılığını benimsemişlerdir.
- C) Klasisizmde zıtlıklar yani ak kara, iyi kötü gibi kavramlara sık yer verilir.
- D) Romantizm sanatçıları, sanat toplum içindir görüşünü benimsemişlerdir.
- E) Parnasizm, dış dünyayı olduğu gibi aktarmayı amaçlar.

5. Aşağıdakilerin hangisi sürrealizmle ilgili söylenemez?

- A) Kelime anlamı "çoşumculuk" olan bu akım 1924'te Fransa'da çıkmıştır.
- B) Sigmund Freud'un etkisinde kalmışlardır.
- C) Bilinçaltı, hipnoz ve rüya en önemli kavramlardır.
- D) Hipnotize edilmiş insanlara şiir söylediler. (otomatik şiir)
- E) Akıl ve mantık değersizdir, insanı yönlendiren içgüdü ve bilinçaltıdır, demişlerdir.

6. Gerçekliğin ne olduğu, sanat eserlerinde gerçekliğin temsili gibi sorular hep tartışılmalı ve tartışılmaya devam edecektir. Ben bu tür sorulara dünya görüşü merkezli bakan biriyim, hatta ideolojik bakırım. Mesele gerçekliğe, öykü yazarı olarak bakmak değildir; mesele öncelikle kendine dünyada bir yer arayan, konumunu belirlemeye çalışan insanın meselesidir. Varlığını anlamaya, anlamlandırmaya çalışmak insani bir zorunluluktur; bu zorunluluğun peşinden koşarsanız, var olanlar içinde kendi yerinizi tayin edersiniz. Bu, size dünyayı görebileceğiniz bir bakış açısı sunar. Olan bitenleri bu bakış açısı içinden değerlendirirsiniz. Öykü, tüm bu değerlendirmelerden sonra insanın kullanabileceği bir enstrümandır.

Bu parçada sanat anlayışını belirten yazarın aşağıdaki akımlardan hangisine bağlı olduğu söylenebilir?

- A) Realizm B) Egzistansiyalizm
- C) Empresyonizm D) Sürrealizm
- E) Ekspresyonizm

1. (I) Sürrealizm; realizm, natüralizm ve parnasizm akımlarına tepki olarak doğmuştur. (II) Freud'un "psikanaliz kuramı"nın edebiyata uyarlanmış biçimidir. (III) Akımın bilgi ve esin kaynağı olan Freud'a göre insanoğlunun dış dünyadan edindiği alışkanlıklar, istekler bilinçaltında toplanır. (IV) Bu istekler düş, rüya, yarı rüya durumunda çözülerek ortaya çıkar. (V) Akımın kurucusu olan Victor Hugo bu akımı şöyle tanımlamıştır: "Gerçeküstücülük, ister söz, ister yazı ile ya da başka bir yolla, düşüncenin gerçek işleyişini ortaya çıkarmak için başvuru, içinden geldiği gibi yazma yöntemidir. Bu, aklın denetimi olmaksızın (rüyada olduğu gibi) her türlü estetik ve ahlak kaygısı dışında düşüncenin yazılışdır."

Bu parçada numaralanmış cümlelerin hangisinde sürrealizm ile ilgili yanlış bilgi verilmiştir?

- A) I. B) II. C) III. D) IV. E) V.

2. (I) Egzistansiyalizm, kökü İlk Çağ Yunan felsefesine kadar uzanan bir felsefe sistemidir. (II) İkinci Dünya Savaşı'nın son yıllarında bağımsız bir felsefe olarak ortaya çıkmıştır. (III) Felsefe ve edebiyat alanında en önemli temsilcisi ve kurucusu Jean Jacques Rousseau'dur. (IV) Bu akıma göre, insan kendi özünü kendisi seçer, bu görüş şöyle özetlenebilir: "Var" olma "öz"den önce gelir; yani, insan önce dünyaya gelir, var olur, ondan sonra olmak istediği gibi olur. (V) Egzistansiyalizmin bu anlayışı, Nietzsche'nin "Her insan, tarihte eşi bir daha tekrarlanmayacak biricik harikadır." sözünde, özlü ifadesini bulur.

Bu parçada numaralanmış cümlelerin hangisinde varoluşçuluk (egzistansiyalizm) ile ilgili yanlış bilgi verilmiştir?

- A) I. B) II. C) III. D) IV. E) V.

3. Aşağıdaki Türk edebiyatı temsilcilerinden hangisinin akımı yanlış verilmiştir?

- A) Namık Kemal – Romantizm
B) Şinasi – Klasisizm
C) Recaizade Mahmut Ekrem – Realizm
D) Ahmet Haşim – Egzistansiyalizm
E) Tevfik Fikret – Parnasizm

4. (I) 19. yüzyılın sonlarında ortaya çıkmış, Fransa'da gelişmiştir. (II) Daha çok; edebiyatta, resimde, müzikte etkisini göstermiştir. (III) Empresyonistler, varlığın gerçek ve nesnel yanını değil, sanatçıda uyandırdığı izlenimleri anlatma amacını gütmüşlerdir. (IV) Bu izlenim, sanatçıdan sanatçıya geçtiği için ortaya konan sanat yapıtı, onu ortaya koyanın kişiliğini yansıtır. (V) Yapıtlarında kendi içgüdü ve bilinçaltından gelenleri dile getirdikleri için çevreyi saran evrene ve dış dünyaya karşı ilgisizdirler.

Bu parçada numaralanmış cümlelerin hangisinde izlenimcilik (empresyonizm) ile ilgili yanlış bilgi verilmiştir?

- A) I. B) II. C) III. D) IV. E) V.

5. Aşağıdakilerden hangisi romantizm (coşumculuk) ile ilgili yanlıştır?

- A) Fransa'da 1830 yıllarında klasisizme tepki olarak doğmuştur.
B) Klasik edebiyatın kural ve şekilleri bırakılır.
C) Konular eski Yunan ve Latin edebiyatı yerine Hristiyanlıktan, tarihten ve günlük yaşamdan alınır.
D) Akıl yerine duygulara ve hayallere önem verirler.
E) Sanatçılar eserlerinde kendi kişiliklerini gizlerler.

6. Hikâye ve romanlarda yer alan hayalî tasvirler hep köksüz yalanlardır. Yazılmadan önce olaylar, inceden inceye araştırılıp soruşturulmalı, tahlil etmeden hiçbir şey yazılmamalı, hatta hayatta rastlanılan, az karşılaşılan olaylar bile bir eserde yer almamalıdır. Günlük hayat çirkinliklerle, kıskançlıklarla, aldatmalarla örülmüş bir dokumadır. İyilikler, güzellikler, erdem sayılabilecek nitelikler, birer hayalden başka bir şey değildir; bunlar Hikâye veya romanın konusu olamaz.

Bu düşünceleri ileri süren bir yazar aşağıdakilerin hangisiyle nitelendirilebilir?

- A) Realist B) Sembolist C) Romantik
D) Empresyonist E) Parnasyen

1. (I) Birinci Dünya Savaşı'ndan sonra, romantizme tepki olarak doğmuş, Alman sinemasında uygulanmıştır. (II) Çevremizi saran evrene ve dünyaya karşı ilgisiz görünen bu akım, insanın iç dünyasını ve bütün duygularını en gizli ve çıplak yönleriyle, olduğu gibi anlatır. (III) Gerçekler her insana göre değişik olduğu için önemli olan, sanatçının kişiliğini ve gerçekleri kendine göre dile getirmesidir. (IV) Sanatçılar, kendi içlerine kapanıp kendilerini gözlemlemiş, iç gözleme önem vermişlerdir. (V) Bireyin en gizli yönlerini açığa vuran bir anlatım yolu kullanılmıştır.

Bu parçada numaralanmış cümlelerin hangisinde dışavurumculuk (ekspresyonizm) ile ilgili yanlış bilgi verilmiştir?

- A) I. B) II. C) III. D) IV. E) V.

2. Sanat ve edebiyat akımlarının ortaya çıkış zamanlarına göre doğru sıralanışı aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Sembolizm – realizm – romantizm – klasisizm – natüralizm – parnasizm
B) Romantizm – realizm – klasisizm – parnasizm – sembolizm – natüralizm
C) Realizm – natüralizm – parnasizm – romantizm – klasisizm – sembolizm
D) Romantizm – klasisizm – realizm – sembolizm – parnasizm – natüralizm
E) Klasisizm – romantizm – realizm – parnasizm – natüralizm – sembolizm

3. Kâğıt parçaları üzerine sözcükler yazın, bunları bir şapkanın içine atıp karıştırın; sonra teker teker çekip bir kâğıdın üzerine sıralayın; işte benim şiir anlayışım.

Bu cümlede şiir anlayışını belirten sanatçının aşağıdaki akımlardan hangisine bağlı olduğu söylenebilir?

- A) Parnasizm B) Fütürizm C) Kübizm
D) Sembolizm E) Dadaizm

4. Savaştan başka şeyde güzellik yoktur. Saldırgan nitelikte olmayan hiçbir eser başeser olamaz. Biz; dünyanın tek sağlığı olan savaşı, militarizmi, yurtseverliği, uğrunda ölünen güzel ülkeleri ve kadının aşağılanmasını yüceltiyoruz. Biz; müzeleri, kitaplıkları, her türlü akademiyi yıkmak istiyoruz. Biz; çalışmanın, zevkin ya da ayaklanmanın harekete geçirdiği büyük toplulukların şiirini söyleyeceğiz. Modern kentlerdeki devrimleri yaşayan çok renkli ve çok sesli yığınları söyleyeceğiz. Şiddetli elektriğin, ay ışığı altında yangın gibi parlayan şantiyelerin ve tersanelerin titreyen gece coşkusunu; dev koşucular gibi bir yandan bir yana nehirleri aşan, güneşte bıçak gibi parıldayan köprüleri; ufukları koklayan serüvenci gemileri; üzengisi borulardan yapılmış kocaman çelik atlar gibi raylar üstünde eşelenen geniş göğüslü lokomotifleri; pervanesi rüzgârda bir bayrak gibi çırpınan uçakların akıp giden uçuşlarını söyleyeceğiz.

Bu kırıp geçiren, bu yıkıcı şiddetteki bildirgemizi İtalya'dan bütün dünyaya ilan ediyoruz ve akımımızı kuruyoruz çünkü ülkemizi profesörlerin, arkeologların, çenesi düşük edebiyatçıların ve antikacıların kangreninden kurtarmak istiyoruz.

Yukarıdaki bildiri ile sanat görüşünü açıklayan sanatçı ve akımı, aşağıdakilerden hangisi olabilir?

- A) Apollinaire - Kübizm
B) Joyce - Ekspresyonizm
C) Marinetti - Fütürizm
D) Tzara - Dadaizm
E) Breton - Sürrealizm

5.

gözlerim acı
bakışlarım kanıyor ey
daha iyi olurdu kalbim
eskisi gibi çocuk olsa yeniden
bir kuşun hüzünlü yüzüyle
duruyorum öylece duvarda usta
sessizce boşluğumda... a
ama kenarları batıyor
dönerken diyorum dünya
dikenler, duvarlar ne varsa
canımı acıtıyor çok şey hayatta
ama ben kuşum, düşlerimde sınır yok usta
bu yüzden çizdiğin duvarların kenarları batıyor
ırmağa düşüyorum, kırılıyor belim nehrin yatağında
gözlemlerim tutuyorum mehtabı, eriyor ateşin kıvrak danslarında
sesim çıkmıyor susuyorum, ama her geçen gün ben eriyorum usta
kurumuyor bir türlü balçıkta yağmur, yapıyor rengi dudaklarında
yaptığın kanatlarla uçamıyorum usta, ama kalbim çalışıyor, yoruluyorum
her gün yeniden ölüyorum, ölüyorum ama kimse beni gömmüyor usta
bu yüzden sonbaharda dökülen yaprakların içinde ben düşüyorum boşluğa
mevsimler durmuyor, usta kış geliyor üşüyorum, sarılıyorum beni üşüten buza
kanım pıhtılaşıyor karanlıkta, koyulaşıyor kelimelerim, siyaha boyuyor kalbimi
beni vurulmuş ceylanın siyah gözlerinde tut, ama beni öyle parçalamışlığımdan
tutmazsan, hep kötüyüm, devrildi yüzüm uçurumun kenarında, yıkıldım bittim usta
hangi kitaba sorsam cehennem, hangi takvime sorsam ölüm; arada kalıyorum
çocukluğuma dönsem bir anda, silinmiş yazılar okunmuyor ağılıyorum tek başıma
bu bir intihar mı kendimi sorguluyorum usta, beni suretimden silmeye başla
yeryüzü çatladığından nereye düşerim onu bilmiyorum dikey bir saplanışla
kimseye söylemedim bir sana söylüyorum, boşluk toprak zemini çöktü usta
pervasız uçan kuşların sonu nedir havadan, sudan bahanelerde biterse ömür
ölüme kanla bağlı yaratık mı dünya hayatımın meyvesini arıyorum
usta usta nereden bilmiyorum usta
usta usta bu şiir isyan mı, değil bu şiir
usta usta şiir us
usta usta ta a
usta usta
uçamıyorum, ama kalbim çalışıyor, her gün ölüyorum kimse beni gömmüyor usta

Yukarıdaki şiir aşağıdaki akımlardan hangisine uygun yazılmış olabilir?

- A) Sürrealizm B) Kübizm C) Dadaizm
D) Ekspresyonizm E) Ekspresyonizm

1. Bizim edebiyatımızda bu akımın etkisinin ilk örneklerini Tanzimat Dönemi'yle birlikte başlayan süreçte, Samî Paşazâde Sezai'nin "Sergüzeşt", Recaizâde Mahmut Ekrem'in "Araba Sevdası" adlı romanlarında görebiliriz. Samî Paşazâde Sezai, "Sergüzeşt"ın içerisinde zaman zaman romantik üslûbu kullanmaktan kaçınmamış, kendi duygularını eserin içerisine serpiştirmiştir. Böylelikle Araba Sevdası'ndan önce yazılmasına rağmen ilk ---- roman olma özelliğini kaybetmiştir. Araba Sevdası romanında ise Çamlıca semtinin tasvirleri edebiyatımızın karşılaştığı ilk ---- tasvirlerdir; ---- birçok unsurun kullanılması; çevre tasvirlerinin ve karakter tahlillerinin yalın ve aslına uygun yapılması, bu eserin edebiyatımızın ilk ---- romanı olduğunu kanıtlar niteliktedir. Yine de ilk ---- romanın Araba Sevdası mı yoksa Sergüzeşt mi olduğu tartışmaya açık bir mevzudur.

Bu parçada boş bırakılan yerlere aşağıdakilerin hangisi getirilmelidir?

- A) romantik B) klasik C) naturalist
D) realist E) fütürist

2. **Klasisizm akımının önemli temsilcileri ve eser verdikleri alanlarla ilgili aşağıda verilenlerden hangisi yanlıştır?**

- A) Montaigne – Deneme
B) Moliere – Komedi
C) Corneille – Trajedi
D) La Fontaine - Portre
E) Descartes - Felsefe

3. ---- o keskin duygusallığı, hayal bütünlüğü içerisinde eser verme isteği; çevresindeki varlıkları olduğu gibi algılamaya çalışan, bu algılamayı bir bilim adamı titizliğinde yapan, hisleri ve fantezileri dışarıda bırakan ---- için kabul edilemezdi. Nitekim bu iki akım, kalın çizgilerle birbirinden ayrılmış, günümüze kadar tesirini gösteren edebi bir tartışmanın tarihi örnekleri olmuşlardır. ---- yazarlar bütün duygularını, sevgilerini, nefretlerini kahramanlarına yüklemiş ve bu hisleri olay unsuru içerisinde yaşatmışlardır. Ancak ---- bundan büsbütün kaçınırlar, tasvirleri dahi kendi ağızları ile değil o çevrede yaşatılan kişilerin gözüyle görüp öyle göstermeğe çalışırlar.

Bu parçada boş bırakılan yerlere aşağıdakilerin hangisinde verilenler sırasıyla getirilmelidir?

- A) Romantiklerin – realistler – Romantik - realistler
B) Klasiklerin – romantikler – Klasik – romantikler
C) Realistlerin – natüralistler – Realist - Natüralistler
D) Parnasyenlerin – sembolistler – Parnasyen - sembolistler
E) Sembolistlerin – parnasyenler – Sembolist – parnasyenler

4. Düşüncenizin kendisi üzerine konsantrasyonuna elverişli bir yere yerleştikten sonra bir kâğıt kalem bulun. Mümkün olduğu kadar edilgin ve her şeye açık duruma geçin. Dehanızı, yeteneğinizi başkalarının deha ve yeteneklerini bir yana bırakın. Unutmayın ki edebiyat insanı her şeye ulaştıran en kasvetli yollardan biridir. Önceden bir konu seçmeksizin çabucak, ara vermeden ve yazdıklarınızı yeniden yazma isteği duymayacak kadar hızlı yazın. İlk cümle kendiliğinde gelecek, bilinçaltınız ortaya çıkacaktır. İşte otomatik yazı, budur.

Şiir yazma anlayışını yukarıdaki gibi açıklayan bir sanatçı, aşağıdaki akımlardan hangisine uygun yazıyor olabilir?

- A) Sembolizm B) Dadaizm C) Kübizm
D) Parnasizm E) Sürrealizm

5. Sanatçı, kendinden önceki yazarları fazla romantik ve bilim dışı bularak yeterince gerçekçi saymıyordu. Onların belli bir aşırılaştırma taşıyan tipik kişilerini fazla abartılı buluyor. Hayatın ve kişilerin bundan daha basit olduğunu öne sürerek, gerçekçiliğin ölçütü olarak aleladedeliği, ortalama insanı ele alıyordu. Her şey aynı günlük yaşayıştaki gibi verilmeli, görülen ne ise bir fotoğraf titizliğiyle saptanmalıydı. Ona göre roman, sadece bir saptama, hayatı olduğu gibi bütün çıplaklığı hatta çirkinliğiyle gösterme demektir.

Yukarıdaki metinde tanıtilen sanatçı, aşağıdakilerin hangisiyle nitelendirilebilir?

- A) Sürrealist B) Natüralist C) Parnasyen
D) Romantik E) Klasik

6. Sözün kısası, ailece Kasımpaşa'ya taşındık. Ayda altı meci diyeye bir kulübecik kiralayarak annem ve kız kardeşimle beraber dikiş dikmeğe, çamaşır yıkamaya başladık. ... Bu yolda para kazanmak ancak uzun zamandan beri birçok müşteri alıştırmış olmaya bağlı olduğundan bu iş bizim gibi işe daha yeni başlamış, müşterisi daha az dikişçi ve çamaşırcıları, hele içlerinde hiç iş görmeyen bir topal ile dört de çocuk bulunursa, yaşamaya değil adeta canlarını sürmeye yetecek kadar doyurabilmektir. Evet, can sürmek! Her bir parçasını otuz paraya yıkadığımız çamaşırların sökükle ve yırtıklarını da yamamak bir yana dursun, bazılarını ütölemek de lazım geldiği için haftada ancak iki nöbet iş yetiştirebilirdik. Her nöbette otuz kırk parça çamaşır yıkayabilirsen ondan da ancak yirmi otuz kuruş alırdık ki bu işe sarf ettiğimiz su, odun ve kola parası ile ev kirası çıkarıldıktan sonra elimizde bir kuru ekmek parası bile güç kalırdı.

Yukarıdaki metin, aşağıdaki akımların hangisine uygun yazılmış olabilir?

- A) Klasisizm B) Romantizm C) Realizm
D) Fütürizm E) Sembolizm

1. "Natüralizm" ile ilgili aşağıdaki yargılardan hangisi yanlıştır?

- A) Verilen eserlerde soya çekim, çevrenin insan üstüne etkisi deney ve gözlemlerle açıklanmaya çalışılır.
- B) Sokakta kullanılan dil, ağız özellikleri taklit edilerek eserde birebir kullanılır.
- C) Yazar yapıtta kişiliğini gizler.
- D) Eserde sade ve yalın bir dil kullanılmaya özen gösterilir.
- E) Eserde gerçeklik tüm çıplaklığı ile anlatılırken kötülükler esere yansıtılmaz.

2. Hümanizmin ortaya çıkışından beri akımlar bir sistem dâhilinde birbirlerine tepki olarak doğmuşlar. Bu da sanatta estetik anlamında daha iyiye, daha güzele ulaşma çabası olarak algılanmıştır.

Batı edebiyatında ---- akımı ---- akımına tepki olarak doğmuştur. Yukarıda boş bırakılan yere sırasıyla aşağıdakilerden hangisi getirilebilir?

- A) sembolizm – parnasizm
- B) klasisizm - romantizm
- C) realizm - natüralizm
- D) romantizm - realizm
- E) fütürizm - dadaizm

3. I. Çevre ve insan tasvirlerine büyük ölçüde yer verilir.
II. Deneyisel roman anlayışı benimsenmiştir.
III. Üslup oldukça hafiftir.
IV. Roman, hikâye ve şiir türlerinde etkili olmuştur.
V. Soyaçekim ve determinizmden etkilenmişlerdir.

Yukarıda numaralanmış cümlelerden hangileri realizm ile natüralizmin ortak özelliğidir?

- A) I. B) II. C) III. D) IV. E) V.

4. İnsan zekâsını zenginleştiren, hazinesine gerçekten bir şeyler katan, onu bir adım daha ileri götüren, tereddüde yol açmadan manevî bir hakikati keşfeden, yahut meçhul bir tarafı kalmadığı zannedilen insan kalbinde öteden beri mevcut bir ihtirası bulup ortaya atan, düşüncesini veya buluşunu herhangi bir şekilde, bununla beraber geniş ve büyük, ince, sağlam ve tabiatıyla güzel bir şekilde açıklayan, kendine has bir üslûpla ama içinde herkesin kendi üslûbunu bulacağı bir üslûpla aynı zamanda hem yeni hem de eski olan bir üslûpla, bütün çağların kolaylıkla anlayabileceği bir üslûpla yazıyorum.

Bu parçada sanat anlayışını belirten yazarın aşağıdaki akımlardan hangisine bağlı olduğu söylenebilir?

- A) Sembolizm B) Fütürizm C) Romantizm
- D) Klasisizm E) Realizm

5. Aşağıdaki cümlelerin hangisi klasisizmin özellikleri düşünüldüğünde bu akım ile ilişkilendirilemez?

- A) Sahte daima tatsız, can sıkıcı ve yorucudur. Fakat tabiat gerçektir; her şeyde ancak onu takdir eder ve onu severiz.
- B) Bir lahza olsun tabiatıtan ayrılmamalıyız.
- C) Akıl ve mantığı seviniz, eserleriniz daima en büyük süsünü ve kıymetini ondan alsın.
- D) Sanat eğitici ve ahlâkî olmalıdır.
- E) Sanatta kişiliğini gizlemediğin metindir seni başarılı kılan ve geleceğe taşıyan.

6. ---- öncüsü İtalyan şair, romancı, oyun yazarı ve yayın yönetmeni Filippo Tommaso Marinetti'dir. Marinetti 1909'da Paris'te "Le Figaro" gazetesinde bu akımın adıyla bir bildiri yayınlamıştır. Bildiride, "Bizler müzeleri, kütüphaneleri yerle bir edip ahlakçılık gibi bütün yararcı korkaklıklarla savaşacağız." ifadeleri yer almaktadır. Bu, geçmişin bütünüyle reddi anlamına gelmektedir. Aynı bildiride "Biz dünyadaki gerçekten sağlıklı tek şeyi, yani savaşa ve ölüme götüren güzel düşünceleri yüceltiyoruz." sözleri, siyasal alanda o dönemde gelişen faşizmden yana bir tavrın da açık göstergesi olmuştur. Süratin (hızın) üstünlüğünü iddia ve ilan eden Marinetti, bir yarış arabasının, Yunan heykelinden daha güzel olduğunu belirtmiştir.

Bu parçada boş bırakılan yere aşağıdaki akımlardan hangisi getirilmelidir?

- A) Fütürizmin B) Egzistansiyalizmin
- C) Dadaizmin D) Empresyonizmin
- E) Ekspresyonizmin

7. (I) Şekil ve içerik bakımından klasisizme tepki olarak gelişen parnasizm akımı, realizm ve natüralizmin şiirdeki yansımasıdır. (II) 1866'da Parnasse Contemporain adlı dergi etrafında toplanan şairler kendilerine 'Parnasyenler' adını verirler. (III) Her türlü ahlâkî ve sosyal mevzuları reddeden parnasyenler şairin kendi duygularını ifade etmesini istemezler. (IV) Parnas şiir, ferdî olmayan, objektif, hassasiyet ve heyecanlara kapalı bir şiirdir. (V) Parnas şairler işledikleri konuya karşı duyarsız, hissizdirler. En dehşet verici sahneler dahi şairleri renk ve hacim bakımından ilgilendirir.

Yukarıda numaralanmış cümlelerin hangisinde parnasizm ile ilgili bir bilgi yanlışı vardır?

- A) I. B) II. C) III. D) IV. E) V.

1. Klasisizmin kuralcı ve sert yaklaşımına bir tepki olarak gelişen ---- Van Tieghem'in iddiasıyla "klasisizmin devamı ve gelişmiş şekli"dir. Tanpınar'ın Valery'den mülhem olarak sözünü ettiği "Sanatını öğrenmiş olan ----, klasik olur." ifadesi de Van Tieghem'in görüşleriyle kesişmektedir.

Bu parçada boş bırakılan yerlere sırasıyla aşağıdakilerden hangisi getirilmelidir?

- A) realizm - realist
B) romantizm - romantik
C) naturalizm - natüralist
D) parnasizm - parnasyen
E) sembolizm - sembolist

2. ----, en geniş anlamı ile "eşyanın ve olayların oldukları gibi tasvir edilmesi"dir. Edebiyatta devrin ortak kaygılarını dile getiren, alelade insanların yaşamlarından kesitler veren bir akım olarak tanımlanır. Çağdaş sosyal realitenin objektif temsili olarak da açıklanan bu akım, pozitivizmin sanat ve edebiyata aksidir.

Yukarıdaki metnin başına aşağıdaki akımlardan hangisinin getirilmesi uygun olur?

- A) Natüralizm   B) Realizm   C) Parnasizm
D) Sembolizm   E) Egzistansiyalizm

3. (I) Edebi akımlar, aynı görüşte olan sanatçıların bir araya gelerek belirledikleri ilkeler doğrultusunda yapıt ortaya koymalarıyla oluşmuş edebi anlayışlardır. (II) Edebiyat akımlarının oluşmasında toplumsal değişimler ve gelişmeler, bilimsel ve teknolojik yenilikler, bireysel özelliklerdeki farklılaşmalar etkili olmuştur. (III) Genellikle birbirlerine tepki olarak ortaya çıkan edebiyat akımlarının temsilcileri, akımlarının ilkelerini kendileri belirlemiştir. (IV) Kendisinden önceki akıma tepki olarak çıkmayan tek akım realizmdir. (V) Avrupa'da edebi akımlar başlamadan önce, iki önemli düşünce ve sanat anlayışı vardı: Hümanizm ve rönesansçılık.

Bu parçada numaralanmış cümlelerin hangisinde bilgi yanlış vardır?

- A) I.   B) II.   C) III.   D) IV.   E) V.

4. Aşağıdakilerden hangisi fütüristler ile ilgili söylenemez?

- A) Edebiyatın durgunluktan ve uyuşukluktan kurtulması gerektiğine inanan fütüristler, savaş, kavga gibi saldırgan hareketleri içeren konuları ele alırlar.
B) Evrenin hareketi ve canlılığını, resimde dinamik bir duyurma hâlinde verirler.
C) Hızın, süratin güzelliği vurgulanarak uçaklara, arabalara, trenlere övgüler yağdırılır.
D) Eserlerinde mantıklı cümleler kurmayı reddeden fütüristlerin parolası, "sözcüklere özgürlük"tür.
E) Şiirde geleneksel kurallara uyarlar, ölçü ve uyak kullanırlar, serbest tarzı kullanmazlar.

5. I. Dış dünya ile ilgili gözlemler, olduğu gibi tüm ayrıntılarıyla anlatılmaz ancak edinilen izlenimler ölçüsünde aktarılır.
II. Empresyonist sanatçılar, dış dünyada gördüğü varlıkların; gerçek, realist yönünü değil kendinde uyandırdığı izlenimleri anlatır.
III. Anlattıkları dış dünya değil, bu dünyanın hayalleriyle bezenmiş izlenimleridir.
IV. Bu akım, her şeyden önce özgürlüğün sembolüdür; bu amaçla gerçeği olduğu gibi hiç değiştirmeden anlatırlar.
V. Özellikle empresyonist ressamalar, alışılmış hiçbir kurala bağlı kalmamışlardır. Böylece empresyonist resimde renklerin özgürlüğü sağlandığından sistemsiz bir coşkunluk vardır.

Yukarıdaki numaralanmış cümlelerin hangisi empresyonizmle ilgili yanlıştır?

- A) I.   B) II.   C) III.   D) IV.   E) V.

6. Aşağıdakilerin hangisi romantizm akımının temsilcilerinden biri değildir?

- A) Goethe   B) Schiller   C) Puşkin
D) Victor Hugo   E) La Fontaine

1. Ahmet Haşim, Piyale adlı şiir kitabının ön sözünde şiirle ilgili görüşlerini “Şiirin dili düzyazı gibi anlaşılacak için değil ama duyulmak üzere oluşmuş, müzik ile söz arasında, sözden çok musikiye yakın bir dildir.” demiş.

Böyle düşünen bir sanatçı aşağıdaki akımlardan hangisini yansıtmaktadır?

- A) Klasisizm B) Sembolizm C) Parnasizm
D) Fütürizm E) Romantizm

2. Aşağıdakilerden hangisinde klasisizm (kuralcılık) ile ilgili yanlış bilgi verilmiştir?

- A) 17.yy. ortalarında Fransa’da ortaya çıkan edebiyat akımıdır.
B) Akla ve sağduyuya değer verirler.
C) İnsandaki tabiata, insanların iç dünyasına saygı göstermek esastır.
D) Konularını eski Yunan ve Latin edebiyatından alırlar.
E) Kahramanları seçkin kişiler değildir, sıradan insanlara eserlerinde yer verirler.

3. Divan edebiyatı şiir akımlarından Sebk-i Hindi, yoğun hayalleri ağır bir dille anlatan şiir akımıdır.

Buna göre yukarıda bahsedilen şiir üslubuna en yakın Batı edebiyatı akımı aşağıdakilerin hangisidir?

- A) Parnasizm B) Klasisizm C) Romantizm
D) Realizm E) Sembolizm

4. I. 19. yy.ın son çeyreğinde realizmin daha ileri seviyesi olarak doğmuştur.
II. Determinist felsefesinin “Aynı nedenler aynı şartlarda aynı sonucu doğurur.” cümlesinden etkilenirler.
III. Davranışları soya çekim yasası ile açıklamaya çalışırlar.
IV. Romanlardaki kişiler, içinde yaşadıkları toplumun özellikle rinden sıyrılarak aktarılır.
V. Olaylar ve kişiler anlatılırken en kötü ve en çirkin görünümle bile anlatılmış, yaşamın iyi ve kötü yanları müdahale edilmeden verilmiştir.

Yukarıdaki numaralanmış cümlelerin hangisi natüralizm akımı ile ilgili değildir?

- A) I. B) II. C) III. D) IV. E) V.

5. Aşağıdaki cümlelerin hangisi sürrealizm ilgili bir bilgi yanlışı vardır?

- A) Hipnoz seansları düzenlemişler, hipnotize edilmiş insanlara rüyalarında şiirler söyletmişlerdir.
B) Akıl ve mantığın kontrolündeki sanat yapıtları sahte sayılmış, tek gerçek olarak bilinçaltı görülmüştür.
C) Yapıtlarda sanatçının iradesini dışlamışlardır.
D) Bilinç akışı anlatımına bağlı olarak yeni anlatım yolları aranmış, cümle yapıları bozulmuş, noktalama işaretleri kullanılmamıştır.
E) Üslupta özentiden kaçınmamışlar, üslubun açık ve anlaşılır olmasına dikkat etmişlerdir.

6. trrrrum,
trrrrum,
trrrrum!
trak tiki tak!
makinalaşmak istiyorum!
beynimden, etimden, iskeletimden geliyor bu!
her dinamoyu
altıma almak için çıldırıyorum!
tükrüklü dilim bakır telleri yalıyor,
damarlarımda kovalıyor
oto-direzinler lokomotifleri!

Yukarıdaki şiirde Nazım Hikmet’in “makine, emek, makineleşmek” kavramlarını işlediği düşünülürse aşağıdaki akımların hangisinden etkilendiği söylenebilir?

- A) Fütürizm B) Natüralizm C) Sembolizm
D) Ekspresyonizm E) Empresyonizm

7. Aşağıdaki sanatçıların hangisi realizm akımı içinde yer almaz?

- A) Cornaille B) Gustave Flaubert
C) Dickens D) Mark Twain
E) J. London

1. Abdülhak Hâmit, Fransız klasiklerinden mülhem eserler yazar. Hâmit, aynı zamanda Türk edebiyatında romantizmin gür sesi ve önemli bir temsilcisidir. Namık Kemal'in ---- adlı oyunu ve bu oyuna yazdığı mukaddime ile Victor Hugo'nun ---- adlı piyesi ve romantik akım özellikle de tarihî dram için önem taşıyan ön sözü arasındaki paralellik dikkat çekicidir. Her ikisi de oynanmak için yazılmayan, ön sözlerinde romantik tiyatro ile ilgili görüşlerin yer aldığı bu iki oyun ve ön sözleri arasındaki etkileşim Namık Kemal üzerindeki Hugo tesirinin somut bir örneğidir.

Yukarıda boş bırakılan yerlere sırasıyla aşağıdakilerden hangileri getirilmelidir?

- A) Celaleddin Harezemşah - Cromwel
B) Kara Bela - Hernani
C) Zavallı Çocuk - Cromwel
D) Gülnihal - Hernani
E) Sardanapal - Azarya

2. • 20. yy.ın başlarında empresyonizme tepkidir, Fransa'da doğmuş sanat akımıdır.
• Yeni bir gerçekliğe ulaşmak amaçlanmıştır. Sanatçı, malzemesini yeni bir geometri oluşturmak için kullanır.
• Sanatçı, konuyu önce parçalar, sonra amaçlarına uygun olarak yeniden biçimlendirir.
• Eşyanın dış görünüşünün yanında özünün de bilinmesi gerektiğini savunarak sadece dış görünüme önem vermemişler, eserde işlenen konular her yönüyle ele alınmıştır.

Yukarıda özellikleri verilen akım aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Ekspresyonizm B) Sembolizm
C) Egzistansiyalizm D) Kübizm
E) Sürrealizm

3. Birincisi o incecik, o dal gibi kız,
Şimdi galiba bir tüccar karısı.
Ne kadar şişmanlamıştır kim bilir.
Ama yine de görmeyi çok isterim,
Kolay mı? İlk gözağrısı.

Bu şiir Orhan Veli'nin "Aşk Resmi Geçidi" adlı şiirinden alınmıştır. Bu şiirinde Orhan Veli'nin şiir adına bütün kuralları yıktığı, kuralsızlığı kural kabul ettiği varsayılırsa hangi akımdan etkilendiği söylenebilir?

- A) Dadaizm B) Ekspresyonizm
C) Empresyonizm D) Egsiztansiyalizm
E) Kübizm

4. Bursa'da bir eski cami avlusu,
Küçük şadırvanda şakırdayan su;
Orhan zamanından kalma bir duvar...
Onunla bir yaşta ihtiyar çınar
Eliyor dört yana sakın bir günü.
Bir rüyadan arta kalmanın hüznü
İçinde gülüyor bana derinden.
Yüzlerce çeşmenin serinliğinden
Ovanın yeşili, göğün mavisini
Ve mimarîlerin en ilâhisi.

Bu şiir, sanatçının "rüya, zaman, bilinçaltı" gibi kavramlara yer vererek hangi akımdan etkilendiğini düşündürmektedir?

- A) Sürrealizm B) Dadaizm C) Klasisizm
D) Realizm E) Natüralizm

5. "Klasisizm" akımı ile ilgili aşağıdaki bilgilerden hangisi yanlıştır?

- A) Yunan ve Latin edebiyatı hayranlığı eserlerin konusunu etkilemiştir.
B) Eserlerde konudan çok konunun işleniş biçimine önem verilmiştir.
C) İlk önceleri şiir akımıdır ancak daha çok tiyatrodaki etkili olmuştur.
D) Tiyatro trajedi, komedi, dram diye üçe ayrılmıştır.
E) Kişiler genellikle yüksek zümreden seçilmiş; kaba ve çirkin sözlere yer verilmemiştir.

6. Aşağıdakilerin hangisinde edebiyat akımlarının etkili isimleri yanlış verilmiştir?

- A) Romantizm – Victor Hugo
B) Realizm – Gustave Flaubert
C) Parnasizm - Theophile Gautier
D) Sembolizm – Baudelaire
E) Klasisizm – Jean Jacques Rousseau

7. I. 20. yy.da 2. Dünya savaşının yarattığı yıkım sonucu Alman-ya'da doğan felsefe akımıdır.
II. Descartes'in "Düşünüyorum, öyleyse varım." görüşünü savunmuşlardır.
III. İnsanın kendini aşması gerektiğine inanmışlar; bunun da insanın asıl varoluş gerçeklerine dönmesi ile olacağını savunmuşlardır.
IV. İnsanın saygınlığını, özgürlüğünü sağlamaya çalışırken çağdaş bir hümanizm oluşturmuştur.
V. Sanatçı kendini her şeyden, herkesten sorumlu tutar, toplumcu tavır takınır.

Yukarıda özellikleri verilen akım aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Ekspresyonizm B) Egzistansiyalizm
C) Empresyonizm D) Sürrealizm
E) Dadaizm

